

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών (3. Saṃyutta
Nikāya)

4. Το κεφάλαιο για τις έξι αισθητήριες βάσεις
(4. Saḷāyatanaṇaṃ)

10. Οι συνδεδεμένες ομιλίες για το αδήλωτο
(10. Abyākatasaṃyuttaṃ)

[SN 44.1-11, PTS 4.374-4.403]

PaliVerse

3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών

4. Το κεφάλαιο για τις έξι αισθητήριες βάσεις

10. Οι συνδεδεμένες ομιλίες για το αδήλωτο

1. Η ομιλία για την Κχεμά

410. Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο η μοναχή Κχεμά, περιπλανώμενη στους Κοσάλα, είχε καταλύσει στο Τοράναβάτθου, μεταξύ της Σαβάτθι και της Σακέτα. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, πηγαίνοντας από τη Σακέτα στη Σαβάτθι, πήγε να περάσει μια νύχτα στο Τοράναβάτθου, μεταξύ της Σακέτα και της Σαβάτθι. Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα απευθύνθηκε σε κάποιον άνθρωπο: «Έλα εσύ, άνθρωπε, βρες στο Τοράναβάτθου κάποιον τέτοιο ασκητή ή βραχμάνο που θα μπορούσα να υπηρετήσω σήμερα».

«Ναι, μεγαλειότατε», απάντησε εκείνος ο άνθρωπος στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα και περιπλανώμενος σε ολόκληρο το Τοράναβάτθου δεν είδε κάποιον τέτοιο ασκητή ή βραχμάνο που ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα θα μπορούσε να υπηρετήσει. Εκείνος ο άνθρωπος είδε τη μοναχή Κχεμά που είχε καταλύσει στο Τοράναβάτθου. Αφού την είδε, πλησίασε τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα· αφού πλησίασε, είπε στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα:

«Δεν υπάρχει, μεγαλειότατε, στο Τοράναβάτθου κάποιος τέτοιος ασκητής ή βραχμάνος που η μεγαλειότητά σας θα μπορούσε να υπηρετήσει. Υπάρχει όμως, μεγαλειότατε, μια μοναχή ονόματι Κχεμά, μαθήτρια εκείνου του Ευλογημένου, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου. Για αυτή την κυρία έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'σοφή, ικανή, ευφυής, πολυμαθής, ευχάριστη ομιλήτρια, με καλή οξυδέρκεια'. Ας την υπηρετήσει η μεγαλειότητά σας».

Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα πλησίασε τη μοναχή Κχεμά· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στη μοναχή Κχεμά και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στη μοναχή Κχεμά: «Τι λοιπόν, κυρία, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, κυρία, ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό, μεγάλε βασιλιά, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι λοιπόν, κυρία, ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, κυρία, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό, μεγάλε βασιλιά, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«"Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;" - όταν ρωτήθηκες έτσι, "αυτό έχει μείνει αδήλωτο, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο" λες. "Ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο;" - όταν ρωτήθηκες έτσι,

"και αυτό, μεγάλε βασιλιά, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο -ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο" λες. "Ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο;" - όταν ρωτήθηκες έτσι, "αυτό έχει μείνει αδήλωτο, μεγάλε βασιλιά, από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο" λες. "Ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;" - όταν ρωτήθηκες έτσι, "και αυτό, μεγάλε βασιλιά, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο -ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο" λες. Ποια άραγε, κυρία, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;»

«Τότε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, θα σε ρωτήσω κάτι σχετικά με αυτό. Όπως σου αρέσει, έτσι να απαντήσεις. Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει κάποιος λογιστής ή υπολογιστής ή αριθμητικός που είναι ικανός να μετρήσει την άμμο του Γάγγη - τόση άμμος, ή τόσες εκατοντάδες κόκκοι άμμου, ή τόσες χιλιάδες κόκκοι άμμου, ή τόσες εκατοντάδες χιλιάδες κόκκοι άμμου;» «Όχι, κυρία». «Υπάρχει όμως κάποιος λογιστής ή υπολογιστής ή αριθμητικός που είναι ικανός να μετρήσει το νερό στον μεγάλο ωκεανό - τόσα μέτρα νερού, ή τόσες εκατοντάδες μέτρα νερού, ή τόσες χιλιάδες μέτρα νερού, ή τόσες εκατοντάδες χιλιάδες μέτρα νερού;» «Όχι, κυρία». «Για ποιο λόγο;» «Ο ωκεανός, κυρία, είναι μεγάλος, βαθύς, αμέτρητος, δυσκατάδυτος».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλε βασιλιά, η ύλη με την οποία κάποιος περιγράφοντας τον Τατχάγκατα θα τον περιέγραφε, εκείνη η ύλη έχει εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της ύλης, μεγάλε βασιλιά, ο Τατχάγκατα είναι βαθύς, αμέτρητος, δυσκατάδυτος - όπως ο μεγάλος ωκεανός. "Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει.

«Το αίσθημα με το οποίο κάποιος περιγράφοντας τον Τατχάγκατα θα τον περιέγραφε, εκείνο το αίσθημα έχει εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα, η ρίζα του έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης του αισθήματος, μεγάλε βασιλιά, ο Τατχάγκατα είναι βαθύς, αμέτρητος, δυσκατάδυτος - όπως ο μεγάλος ωκεανός. "Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει.

«Η αντίληψη με την οποία τον Τατχάγκατα... κ.λπ...οι δραστηριότητες με τις οποίες κάποιος περιγράφοντας τον Τατχάγκατα θα τον περιέγραφε, εκείνες οι δραστηριότητες έχουν εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα, η ρίζα τους έχει κοπεί, έχουν γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχουν οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχουν τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης των δραστηριοτήτων, μεγάλε βασιλιά, ο Τατχάγκατα είναι βαθύς, αμέτρητος, δυσκατάδυτος - όπως ο μεγάλος ωκεανός. "Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει, "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο" δεν ισχύει.

«Η συνείδηση με την οποία κάποιος περιγράφοντας τον Τατχάγκατα θα τον περιέγραφε, εκείνη η συνείδηση έχει εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της συνείδησης, μεγάλε βασιλιά, ο Τατχάγκατα είναι βαθύς, αμέτρητος, δυσκατάδυτος - όπως ο μεγάλος ωκεανός. 'Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει, 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει, 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει, 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τη ρήση της μοναχής Κχεμά, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στη μοναχή Κχεμά, την περιήλθε κρατώντας την στα δεξιά του και έφυγε.

Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αργότερα, πλησίασε τον Ευλογημένο·αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα είπε στον Ευλογημένο: «Τι λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, μεγάλε βασιλιά, από εμένα - 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, έχει μείνει αδήλωτο από εμένα - 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, μεγάλε βασιλιά, από εμένα - 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, έχει μείνει αδήλωτο από εμένα - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «'Τι λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς 'αυτό έχει μείνει αδήλωτο, μεγάλε βασιλιά, από εμένα - ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο' λες... κ.λπ... 'Τι όμως, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς 'και αυτό λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, έχει μείνει αδήλωτο από εμένα - ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' λες. Ποια άραγε, σεβάσμιε κύριε, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;»

«Τότε λοιπόν, μεγάλε βασιλιά, θα σε ρωτήσω κάτι σχετικά με αυτό. Όπως σου αρέσει, έτσι να απαντήσεις. Τι νομίζεις, μεγάλε βασιλιά, υπάρχει κάποιος λογιστής ή υπολογιστής ή αριθμητικός που είναι ικανός να μετρήσει την άμμο του Γάγγη - τόση άμμος, ή... κ.λπ... τόσες εκατοντάδες χιλιάδες κόκκοι άμμου;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Υπάρχει όμως κάποιος λογιστής ή υπολογιστής ή αριθμητικός που είναι ικανός να μετρήσει το νερό στον μεγάλο ωκεανό - τόσα μέτρα νερού, ή... κ.λπ... τόσες εκατοντάδες χιλιάδες μέτρα νερού;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Μεγάλος, σεβάσμιε κύριε, είναι ο ωκεανός, βαθύς, αμέτρητος, δυσκατάδυτος. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μεγάλε βασιλιά, η ύλη με την οποία κάποιος περιγράφοντας τον Τατχάγκατα θα τον περιέγραφε, εκείνη η ύλη έχει εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Απελευθερωμένος μέσω της εξάλειψης της ύλης, μεγάλε βασιλιά, ο Τατχάγκατα είναι βαθύς, αμέτρητος, δυσκατάδυτος - όπως ο μεγάλος ωκεανός. 'Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει... κ.λπ... 'Ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν

υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει. Με όποιο αίσθημα... κ.λπ... με όποια αντίληψη... κ.λπ... με όποιες δραστηριότητες... κ.λπ...»

«Η συνείδηση με την οποία κάποιος περιγράφοντας τον Τατχάγκατα θα τον περιέγραφε, εκείνη η συνείδηση έχει εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Απελευθερωμένος μέσω της εξαλείψης της συνείδησης, μεγάλε βασιλιά, ο Τατχάγκατα είναι βαθύς, αμέτρητος, δυσκατάδυτος - όπως ο μεγάλος ωκεανός. 'Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει, 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει, 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει, 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' δεν ισχύει».

«Θαυμαστό, σεβάσμιε κύριε, εκπληκτικό, σεβάσμιε κύριε! Αφού πράγματι του Διδασκάλου και της μαθήτριας το νόημα με το νόημα και η φράση με τη φράση συμφωνούν, συμπίπτουν, δεν αντιφάσκουν, δηλαδή στο ύψιστο σημείο. Κάποτε, σεβάσμιε κύριε, αφού πλησίασα τη μοναχή Κχεμά, τη ρώτησα για αυτό το θέμα. Και εκείνη η κυρία μου εξήγησε αυτό το θέμα με αυτούς τους όρους, με αυτές τις φράσεις, όπως ακριβώς ο Ευλογημένος. Θαυμαστό, σεβάσμιε κύριε, εκπληκτικό, σεβάσμιε κύριε! Αφού πράγματι του Διδασκάλου και της μαθήτριας το νόημα με το νόημα και η φράση με τη φράση συμφωνούν, συμπίπτουν, δεν αντιφάσκουν, δηλαδή στο ύψιστο σημείο. Λοιπόν, τώρα, σεβάσμιε κύριε, εμείς φεύγουμε. Έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, μεγάλε βασιλιά». Τότε ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε. Πρώτο.

2. Η ομιλία για τον Ανουράντα

411. Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Βεσάλι, στο Μεγάλο Δάσος, στην Αίθουσα με το Αετωματικό Στέγαστρο. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Ανουράντα διέμενε σε μια καλύβα στο δάσος, όχι μακριά από τον Ευλογημένο. Τότε πολλοί αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές πλησίασαν τον σεβάσμιο Ανουράντα· αφού πλησίασαν, χαιρέτησαν τον σεβάσμιο Ανουράντα. Αφού ολοκλήρωσαν την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισαν στο πλάι. Καθισμένοι στο πλάι, εκείνοι οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές είπαν στον σεβάσμιο Ανουράντα: «Εκείνος, φίλε Ανουράντα, ο Τατχάγκατα, ο ύψιστος άνθρωπος, ο υπέρτατος άνθρωπος, αυτός που έχει επιτύχει την υπέρτατη επίτευξη, αυτόν τον Τατχάγκατα περιγράφοντας τον περιγράφει σε αυτές τις τέσσερις θέσεις - ή "ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο";» «Εκείνος, φίλοι, ο Τατχάγκατα, ο ύψιστος άνθρωπος, ο υπέρτατος άνθρωπος, αυτός που έχει επιτύχει την υπέρτατη επίτευξη, αυτόν τον Τατχάγκατα περιγράφοντας τον περιγράφει χωριστά από αυτές τις τέσσερις θέσεις - ή 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'.» Όταν αυτό ειπώθηκε, εκείνοι οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές είπαν στον σεβάσμιο Ανουράντα: «Αυτός ο μοναχός θα είναι νέος, πρόσφατα αναχωρητής, ή αν είναι πρεσβύτερος,

είναι αδαής και άπειρος.» Τότε εκείνοι οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές, αφού απαξίωσαν τον σεβάσμιο Ανουράντα αποκαλώντας τον νέο και αδαή, σηκώθηκαν από τη θέση τους και έφυγαν.

Τότε στον σεβάσμιο Ανουράντα, λίγο μετά την αναχώρηση εκείνων των αλλόδοξων περιπλανώμενων ασκητών, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αν εκείνοι οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές με ρωτούσαν περαιτέρω, πώς απαντώντας εγώ θα έλεγα αυτό που έχει πει ο Ευλογημένος, και δεν θα συκοφαντούσα τον Ευλογημένο με ψέματα, και θα εξηγούσα σύμφωνα με τη Διδασκαλία, και καμία εύλογη επίκριση δεν θα οδηγούσε σε αξιόμεμπτη θέση;» Τότε ο σεβάσμιος Ανουράντα πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Ανουράντα είπε στον Ευλογημένο: «Εδώ εγώ, σεβάσμιε κύριε, διέμενα σε μια καλύβα στο δάσος, όχι μακριά από τον Ευλογημένο. Τότε, σεβάσμιε κύριε, πολλοί αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές με πλησίασαν· αφού πλησίασαν, με χαιρέτησαν. Αφού ολοκλήρωσαν την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισαν στο πλάι. Καθισμένοι στο πλάι, σεβάσμιε κύριε, εκείνοι οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές μου είπαν: «Εκείνος, φίλε Ανουράντα, ο Τατχάγκατα, ο ύπιστος άνθρωπος, ο υπέρτατος άνθρωπος, αυτός που έχει επιτύχει την υπέρτατη επίτευξη, αυτόν τον Τατχάγκατα περιγράφοντας τον περιγράφει σε αυτές τις τέσσερις θέσεις - ή 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο';' Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, είπα σε εκείνους τους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές: «Εκείνος, φίλοι, ο Τατχάγκατα, ο ύπιστος άνθρωπος, ο υπέρτατος άνθρωπος, αυτός που έχει επιτύχει την υπέρτατη επίτευξη, αυτόν τον Τατχάγκατα περιγράφοντας τον περιγράφει χωριστά από αυτές τις τέσσερις θέσεις - ή 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'". Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, εκείνοι οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές μου είπαν: 'Αυτός ο μοναχός θα είναι νέος, πρόσφατα αναχωρητής, ή αν είναι πρεσβύτερος, είναι αδαής και άπειρος.' Τότε, σεβάσμιε κύριε, εκείνοι οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές, αφού με απαξίωσαν αποκαλώντας με νέο και αδαή, σηκώθηκαν από τη θέση τους και έφυγαν. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, λίγο μετά την αναχώρηση εκείνων των αλλόδοξων περιπλανώμενων ασκητών, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αν εκείνοι οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές με ρωτούσαν περαιτέρω, πώς απαντώντας εγώ θα έλεγα αυτό που έχει πει ο Ευλογημένος, και δεν θα συκοφαντούσα τον Ευλογημένο με ψέματα, και θα εξηγούσα σύμφωνα με τη Διδασκαλία, και καμία εύλογη επίκριση δεν θα οδηγούσε σε αξιόμεμπτη θέση;»

«Τι νομίζεις, Ανουράντα, η ύλη είναι μόνιμη ή παροδική;»

«Παροδική, σεβάσμιε κύριε».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, είναι οδυνηρό ή ευχάριστο;»

«Οδυνηρό, σεβάσμιε κύριε».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, οδυνηρό, υποκείμενο σε μεταβολή, είναι άραγε κατάλληλο να το θεωρεί κανείς - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Το αίσθημα είναι μόνιμο ή παροδικό;» Κ.λπ... η αντίληψη... κ.λπ... οι δραστηριότητες... κ.λπ... «η συνείδηση είναι μόνιμη ή παροδική;»

«Παροδική, σεβάσμιε κύριε».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, είναι οδυνηρό ή ευχάριστο;»

«Οδυνηρό, σεβάσμιε κύριε».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, οδυνηρό, υποκείμενο σε μεταβολή, είναι άραγε κατάλληλο να το θεωρεί κανείς - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Γι' αυτό, Ανουράντα, οποιαδήποτε ύλη παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη την ύλη 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να ιδωθεί όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Οποιοδήποτε αίσθημα παρελθόν, μελλοντικό ή παρόν... κ.λπ... οποιαδήποτε αντίληψη... κ.λπ... οποιεσδήποτε δραστηριότητες... κ.λπ... οποιαδήποτε συνείδηση παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη τη συνείδηση 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να ιδωθεί όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Βλέποντας έτσι, Ανουράντα, ο μορφωμένος ευγενής μαθητής αποστασιοποιείται από την ύλη, αποστασιοποιείται από το αίσθημα, αποστασιοποιείται από την αντίληψη, αποστασιοποιείται από τις δραστηριότητες, αποστασιοποιείται από τη συνείδηση. Αποστασιοποιούμενος απαλλάσσεται από το πάθος· μέσω του μη πάθους απελευθερώνεται· στον απελευθερωμένο υπάρχει η γνώση: 'υπάρχει απελευθέρωση'. Κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης».

«Τι νομίζεις, Ανουράντα, θεωρείς την ύλη ως τον Τατάγκατα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Θεωρείς το αίσθημα ως τον Τατάγκατα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Θεωρείς την αντίληψη ως τον Τατάγκατα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Θεωρείς τις δραστηριότητες ως τον Τατάγκατα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Θεωρείς τη συνείδηση ως τον Τατάγκατα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Τι νομίζεις, Ανουράντα, θεωρείς τον Τατάγκατα μέσα στην ύλη;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Θεωρείς τον Τατάγκατα χωριστά από την ύλη;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Στο αίσθημα... κ.λπ... χωριστά από το αίσθημα... κ.λπ... στην αντίληψη... κ.λπ... χωριστά από την αντίληψη... κ.λπ... στις δραστηριότητες... κ.λπ... χωριστά από τις δραστηριότητες... κ.λπ... θεωρείς τον Τατάγκατα μέσα στη συνείδηση;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Θεωρείς τον Τατάγκατα χωριστά από τη συνείδηση;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Τι νομίζεις, Ανουράντα, την ύλη, το αίσθημα, την αντίληψη, τις δραστηριότητες, τη συνείδηση τα θεωρείς ως τον Τατάγκατα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Τι νομίζεις, Ανουράντα, αυτόν που είναι άυλος, χωρίς αίσθημα, χωρίς αντίληψη, χωρίς δραστηριότητες, χωρίς συνείδηση, τον θεωρείς ως τον Τατάγκατα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Εδώ λοιπόν, Ανουράντα, ενώ ο Τατάγκατα δεν βρίσκεται ως αληθινός και σταθερός στην παρούσα ζωή, είναι άραγε κατάλληλη αυτή η δήλωσή

σου - 'Εκείνος, φίλε, ο Τατχάγκατα, ο ύψιστος άνθρωπος, ο υπέρτατος άνθρωπος, αυτός που έχει επιτύχει την υπέρτατη επίτευξη, αυτόν τον Τατχάγκατα περιγράφοντας τον περιγράφει χωριστά από αυτές τις τέσσερις θέσεις - ή 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο';' «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Καλώς, καλώς, Ανουράντα! Παλαιότερα, Ανουράντα, και τώρα διακηρύσσω μόνο τον πόνο και την παύση του πόνου». Δεύτερο.

3. Η πρώτη ομιλία για τον Σαριπούττα και τον Κοττχίκα

412. Κάποτε ο σεβάσμιος Σαριπούττα και ο σεβάσμιος Μαχακόττχικα διέμεναν στη Μπαρνασσί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών. Τότε ο σεβάσμιος Μαχακόττχικα, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πλησίασε τον σεβάσμιο Σαριπούττα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Σαριπούττα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Μαχακόττχικα είπε στον σεβάσμιο Σαριπούττα:

«Τι λοιπόν, φίλε Σαριπούττα, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, φίλε, από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, φίλε, ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό, φίλε, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι λοιπόν, φίλε, ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, φίλε, από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, φίλε, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό, φίλε, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«'Τι λοιπόν, φίλε, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς, 'αυτό έχει μείνει αδήλωτο, φίλε, από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο' λες... κ.λπ... 'τι όμως, φίλε, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς - 'και αυτό, φίλε, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' λες. Ποια άραγε, φίλε, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;»

«'Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', φίλε, αυτό ανήκει στην ύλη. 'Ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στην ύλη. 'Ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στην ύλη. 'Ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στην ύλη. 'Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', φίλε, αυτό ανήκει στο αίσθημα. 'Ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στο αίσθημα. 'Ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στο αίσθημα. 'Ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στο αίσθημα. 'Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', φίλε, αυτό ανήκει στην αντίληψη. 'Ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στην αντίληψη. 'Ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στην αντίληψη. 'Ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στην αντίληψη. 'Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', φίλε, αυτό ανήκει στις δραστηριότητες. 'Ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στις δραστηριότητες. 'Ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν

υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στις δραστηριότητες. 'Ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στις δραστηριότητες. 'Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', φίλε, αυτό ανήκει στη συνείδηση. 'Ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στη συνείδηση. 'Ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στη συνείδηση. 'Ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο', αυτό ανήκει στη συνείδηση. Αυτή λοιπόν, φίλε, είναι η αιτία, αυτή η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο». Τρίτη.

4. Η δεύτερη ομιλία για τον Σαριπούττα και τον Κοττχίκα

413. Κάποτε ο σεβάσμιος Σαριπούττα και ο σεβάσμιος Μαχακόττχικα διέμεναν στη Μπαρνασσί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών... κ.λπ... «Ποια άραγε, φίλε, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;» «Σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την ύλη όπως πραγματικά είναι, φίλε, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την προέλευση της ύλης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την παύση της ύλης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την πρακτική που οδηγεί στην παύση της ύλης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Το αίσθημα... κ.λπ... την αντίληψη... κ.λπ... τις δραστηριότητες... κ.λπ... Σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει τη συνείδηση όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την προέλευση της συνείδησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την παύση της συνείδησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την πρακτική που οδηγεί στην παύση της συνείδησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'.

Σε αυτόν όμως που γνωρίζει και βλέπει την ύλη όπως πραγματικά είναι, φίλε, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την προέλευση της ύλης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την παύση της ύλης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την πρακτική που οδηγεί στην παύση της ύλης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Το αίσθημα... κ.λπ... την αντίληψη... κ.λπ... τις δραστηριότητες... κ.λπ... Σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει τη συνείδηση όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την προέλευση της συνείδησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την παύση της συνείδησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την πρακτική που οδηγεί στην παύση της συνείδησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. σε αυτόν δεν

υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Αυτή λοιπόν, φίλε, είναι η αιτία, αυτή η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο». Τέταρτο.

5. Η τρίτη ομιλία για τον Σαριπούττα και τον Κοττχίκα

414. Κάποτε ο σεβάσμιος Σαριπούττα και ο σεβάσμιος Μαχακόττχικα διέμεναν στη Μπαρνασί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών... κ.λπ... «Ποια άραγε, φίλε, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;» «Στην ύλη, φίλε, σε αυτόν που δεν έχει απαλλαγεί από το πάθος, που δεν έχει απαλλαγεί από τη θέληση, που δεν έχει απαλλαγεί από την αγάπη, που δεν έχει απαλλαγεί από τη δίψα, που δεν έχει απαλλαγεί από τον πυρετό, που δεν έχει απαλλαγεί από την επιθυμία, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Στο αίσθημα... κ.λπ... στην αντίληψη... κ.λπ... στις δραστηριότητες... κ.λπ... στη συνείδηση σε αυτόν που δεν έχει απαλλαγεί από το πάθος, που δεν έχει απαλλαγεί από τη θέληση, που δεν έχει απαλλαγεί από την αγάπη, που δεν έχει απαλλαγεί από τη δίψα, που δεν έχει απαλλαγεί από τον πυρετό, που δεν έχει απαλλαγεί από την επιθυμία, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Στην ύλη όμως, φίλε, σε αυτόν που έχει απαλλαγεί από το πάθος... κ.λπ... στο αίσθημα... κ.λπ... στην αντίληψη... κ.λπ... στις δραστηριότητες... κ.λπ... στη συνείδηση σε αυτόν που έχει απαλλαγεί από το πάθος, που έχει απαλλαγεί από τη θέληση, που έχει απαλλαγεί από την αγάπη, που έχει απαλλαγεί από τη δίψα, που έχει απαλλαγεί από τον πυρετό, που έχει απαλλαγεί από την επιθυμία, σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Αυτή λοιπόν, φίλε, είναι η αιτία, αυτή η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο». Πέμπτο.

6. Η τέταρτη ομιλία για τον Σαριπούττα και τον Κοττχίκα

415. Κάποτε ο σεβάσμιος Σαριπούττα και ο σεβάσμιος Μαχακόττχικα διέμεναν στη Μπαρνασί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών. Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πλησίασε τον σεβάσμιο Μαχακόττχικα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Μαχακόττχικα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιοσημείωτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον σεβάσμιο Μαχακόττχικα: «'Τι λοιπόν, φίλε Κόττχικα, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;'... κ.λπ... 'τι όμως, φίλε, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς - 'και αυτό, φίλε, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' λες». «Ποια άραγε, φίλε, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;»

«Σε αυτόν που απολαμβάνει την ύλη, φίλε, που τέρπεται στην ύλη, που χαίρεται με την ύλη, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την παύση της ύλης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'· σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'· σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'· σε αυτόν υπάρχει το 'ο

Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Σε αυτόν που απολαμβάνει το αίσθημα, φίλε, που τέρπεται στο αίσθημα, που χαίρεται με το αίσθημα, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την παύση του αισθήματος όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν που απολαμβάνει την αντίληψη, φίλε... κ.λπ...σε αυτόν που απολαμβάνει τις δραστηριότητες, φίλε... κ.λπ... Σε αυτόν που απολαμβάνει τη συνείδηση, φίλε, που τέρπεται στη συνείδηση, που χαίρεται με τη συνείδηση, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την παύση της συνείδησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«Σε αυτόν που δεν απολαμβάνει την ύλη, φίλε, που δεν τέρπεται στην ύλη, που δεν χαίρεται με την ύλη, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την παύση της ύλης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Σε αυτόν που δεν απολαμβάνει το αίσθημα, φίλε... κ.λπ...σε αυτόν που δεν απολαμβάνει την αντίληψη, φίλε... κ.λπ... σε αυτόν που δεν απολαμβάνει τις δραστηριότητες, φίλε... κ.λπ... Σε αυτόν που δεν απολαμβάνει τη συνείδηση, φίλε, που δεν τέρπεται στη συνείδηση, που δεν χαίρεται με τη συνείδηση, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την παύση της συνείδησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Αυτή λοιπόν, φίλε, είναι η αιτία, αυτή η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο».

«Υπάρχει όμως, φίλε, και άλλη μέθοδος για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;» «Υπάρχει, φίλοι. Σε αυτόν που απολαμβάνει το γίνεσθαι, φίλε, που τέρπεται στο γίνεσθαι, που χαίρεται με το γίνεσθαι, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την παύση του γίνεσθαι όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Σε αυτόν που δεν απολαμβάνει το γίνεσθαι, φίλε, που δεν τέρπεται στο γίνεσθαι, που δεν χαίρεται με το γίνεσθαι, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την παύση του γίνεσθαι όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Και αυτή λοιπόν, φίλε, είναι η μέθοδος για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο».

«Υπάρχει όμως, φίλε, και άλλη μέθοδος για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;» «Υπάρχει, φίλοι. Σε αυτόν που ευχαριστιέται στην προσκόλληση, φίλε, που απολαμβάνει την προσκόλληση, που χαίρεται στην προσκόλληση, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την παύση της προσκόλλησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Σε αυτόν όμως που δεν ευχαριστιέται στην προσκόλληση, φίλε, που δεν απολαμβάνει την προσκόλληση, που δεν χαίρεται στην προσκόλληση, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την παύση της προσκόλλησης όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο

Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Και αυτή λοιπόν, φίλε, είναι η μέθοδος για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο».

«Υπάρχει όμως, φίλε, και άλλη μέθοδος για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;» «Υπάρχει, φίλοι. Σε αυτόν που ευχαριστιέται στην επιθυμία, φίλε, που απολαμβάνει την επιθυμία, που χαίρεται στην επιθυμία, σε αυτόν που δεν γνωρίζει και δεν βλέπει την παύση της επιθυμίας όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Σε αυτόν όμως που δεν ευχαριστιέται στην επιθυμία, φίλε, που δεν απολαμβάνει την επιθυμία, που δεν χαίρεται στην επιθυμία, σε αυτόν που γνωρίζει και βλέπει την παύση της επιθυμίας όπως πραγματικά είναι, σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'... κ.λπ... σε αυτόν δεν υπάρχει το 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Και αυτή λοιπόν, φίλε, είναι η μέθοδος για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο».

«Υπάρχει όμως, φίλε, και άλλη μέθοδος για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο;» «Τώρα λοιπόν, φίλε Σαριπούττα, τι περισσότερο από αυτό ποθείς; Για έναν μοναχό απελευθερωμένο μέσω της εξάλειψης της επιθυμίας, φίλε Σαριπούττα, ο κύκλος των επαναγεννήσεων δεν υπάρχει για περιγραφή». Έκτο.

7. Η ομιλία για τον Μογκαλλάνα

416. Τότε ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα είπε στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα:

«Τι λοιπόν, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο κόσμος είναι αιώνιος;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'». «Τι όμως, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο κόσμος είναι μη-αιώνιος;» «Και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος'». «Τι λοιπόν, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο κόσμος είναι πεπερασμένος;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος'». «Τι όμως, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο κόσμος είναι άπειρος;» «Και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο κόσμος είναι άπειρος'». «Τι λοιπόν, αγαπητέ Μογκαλλάνα, η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα'». «Τι όμως, αγαπητέ Μογκαλλάνα, η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο;» «Και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο'». «Τι λοιπόν, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι λοιπόν, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο

Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«Ποια άραγε, αγαπητέ Μογκαλλάνα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, όταν ερωτηθούν έτσι, υπάρχει τέτοια απάντηση - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος', ή 'ο κόσμος είναι άπειρος', ή 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα', ή 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο', ή 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'; Και ποια, αγαπητέ Μογκαλλάνα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στον ασκητή Γκόταμα, όταν ερωτηθεί έτσι, δεν υπάρχει τέτοια απάντηση - 'ο κόσμος είναι αιώνιος', 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος', 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος', 'ο κόσμος είναι άπειρος', 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα', 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο', 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο';»

«Οι αλλόδοξοι, Βάτσα, περιπλανώμενοι ασκητές θεωρούν το μάτι ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'... κ.λπ... θεωρούν τη γλώσσα ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'... κ.λπ... θεωρούν τον νου ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'. Για αυτό το λόγο στους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, όταν ερωτηθούν έτσι, υπάρχει τέτοια απάντηση - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Ο Τατχάγκατα όμως, Βάτσα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, θεωρεί το μάτι ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'... κ.λπ... θεωρεί τη γλώσσα ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'... κ.λπ... θεωρεί τον νου ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'. Για αυτό το λόγο στον Τατχάγκατα, όταν ερωτηθεί έτσι, δεν υπάρχει τέτοια απάντηση - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

Τότε ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα, αφού σηκώθηκε από τη θέση του, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα είπε στον Ευλογημένο: «Τι λοιπόν, αγαπητέ Γκόταμα, ο κόσμος είναι αιώνιος;» Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από εμένα - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... «Τι όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό λοιπόν, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από εμένα - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«Ποια άραγε, αγαπητέ Γκόταμα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, όταν ερωτηθούν έτσι, υπάρχει τέτοια απάντηση - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'; Και ποια, αγαπητέ Γκόταμα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στον αξιότιμο Γκόταμα, όταν ερωτηθεί έτσι, δεν υπάρχει τέτοια απάντηση - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει

ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο';»

«Οι αλλόδοξοι, Βάτσα, περιπλανώμενοι ασκητές θεωρούν το μάτι ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'... κ.λπ... θεωρούν τη γλώσσα ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'... κ.λπ... θεωρούν τον νου ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'. Για αυτό το λόγο στους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, όταν ερωτηθούν έτσι, υπάρχει τέτοια απάντηση - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Ο Τατχάγκατα όμως, Βάτσα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, θεωρεί το μάτι ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'... κ.λπ... θεωρεί τη γλώσσα ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'... κ.λπ... θεωρεί τον νου ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'. Για αυτό το λόγο στον Τατχάγκατα, όταν ερωτηθεί έτσι, δεν υπάρχει τέτοια απάντηση - 'ο κόσμος είναι αιώνιος', 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος', 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος', 'ο κόσμος είναι άπειρος', 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα', 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο', 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'...»

«Καταπληκτικό, αγαπητέ Γκόταμα, εκπληκτικό, αγαπητέ Γκόταμα! Αφού πράγματι του Διδασκάλου και του μαθητή το νόημα με το νόημα και η φράση με τη φράση συμφωνούν, συμπίπτουν, δεν αντιφάσκουν, δηλαδή στο ύψιστο σημείο. Τώρα εγώ, αγαπητέ Γκόταμα, αφού πλησίασα τον ασκητή Μαχαμογκαλλάνα, τον ρώτησα για αυτό το θέμα. Και ο ασκητής Μογκαλλάνα μου εξήγησε αυτό το θέμα με αυτούς τους όρους, με αυτές τις φράσεις, όπως ακριβώς ο αξιότιμος Γκόταμα. Καταπληκτικό, αγαπητέ Γκόταμα, εκπληκτικό, αγαπητέ Γκόταμα! Αφού πράγματι του Διδασκάλου και του μαθητή το νόημα με το νόημα και η φράση με τη φράση συμφωνούν, συμπίπτουν, δεν αντιφάσκουν, δηλαδή στο ύψιστο σημείο.» Έβδομη.

8. Η ομιλία στον Βατσαγκόττα

417. Τότε ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα είπε στον Ευλογημένο: «Τι λοιπόν, αγαπητέ Γκόταμα, ο κόσμος είναι αιώνιος;» Αυτό έχει μείνει αδηλωτό, Βάτσα, από εμένα - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... «Τι όμως, αγαπητέ Γκόταμα, 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο';» «Και αυτό λοιπόν, Βάτσα, έχει μείνει αδηλωτό από εμένα - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«Ποια άραγε, αγαπητέ Γκόταμα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, όταν ερωτηθούν έτσι, υπάρχει τέτοια απάντηση - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'; Και ποια, αγαπητέ Γκόταμα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στον αξιότιμο Γκόταμα, όταν ερωτηθεί έτσι, δεν υπάρχει τέτοια απάντηση - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο';»

«Οι αλλόδοξοι, Βάτσα, περιπλανώμενοι ασκητές θεωρούν την ύλη ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα ύλη, ή την ύλη στον εαυτό, ή τον εαυτό στην ύλη. Θεωρούν το

αίσθημα ως εαυτό... κ.λπ... την αντίληψη... κ.λπ... τις δραστηριότητες... κ.λπ... θεωρούν τη συνείδηση ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα συνείδηση, ή τη συνείδηση στον εαυτό, ή τον εαυτό στη συνείδηση. Για αυτό το λόγο στους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, όταν ερωτηθούν έτσι, υπάρχει τέτοια απάντηση - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Ο Τατχάγκατα όμως, Βάτσα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, δεν θεωρεί την ύλη ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα ύλη, ούτε την ύλη στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στην ύλη. Δεν θεωρεί το αίσθημα ως εαυτό... κ.λπ... ούτε την αντίληψη... κ.λπ... ούτε τις δραστηριότητες... κ.λπ... δεν θεωρεί τη συνείδηση ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα συνείδηση, ούτε τη συνείδηση στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στη συνείδηση. Για αυτό το λόγο στον Τατχάγκατα, όταν ερωτηθεί έτσι, δεν υπάρχει τέτοια απάντηση - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

Τότε ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα, αφού σηκώθηκε από τη θέση του, πλησίασε τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα είπε στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα: «Τι λοιπόν, αγαπητέ Μογκαλλάνα, ο κόσμος είναι αιώνιος;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... «Τι όμως, αγαπητέ Μογκαλλάνα, 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο';» «Και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«Ποια άραγε, αγαπητέ Μογκαλλάνα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, όταν ερωτηθούν έτσι, υπάρχει τέτοια απάντηση - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'; Και ποια, αγαπητέ Μογκαλλάνα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στον ασκητή Γκόταμα, όταν ερωτηθεί έτσι, δεν υπάρχει τέτοια απάντηση - 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο';»

«Οι αλλόδοξοι, Βάτσα, περιπλανώμενοι ασκητές θεωρούν την ύλη ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα ύλη, ή την ύλη στον εαυτό, ή τον εαυτό στην ύλη. Θεωρούν το αίσθημα ως εαυτό... κ.λπ... την αντίληψη... κ.λπ... τις δραστηριότητες... κ.λπ... θεωρούν τη συνείδηση ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα συνείδηση, ή τη συνείδηση στον εαυτό, ή τον εαυτό στη συνείδηση. Για αυτό το λόγο στους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, όταν ερωτηθούν έτσι, υπάρχει τέτοια απάντηση - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Ο Τατχάγκατα όμως, Βάτσα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, δεν θεωρεί την ύλη ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα ύλη, ούτε την ύλη στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στην ύλη. Δεν θεωρεί το αίσθημα ως εαυτό... κ.λπ... ούτε την αντίληψη... κ.λπ... ούτε τις δραστηριότητες... κ.λπ... δεν θεωρεί τη συνείδηση ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα συνείδηση, ούτε τη συνείδηση στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στη συνείδηση. Για αυτό το λόγο στον Τατχάγκατα, όταν ερωτηθεί έτσι, δεν υπάρχει τέτοια απάντηση - 'ο κόσμος είναι αιώνιος', 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος', 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος', 'ο κόσμος είναι άπειρος', 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα', 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο', 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά

το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'.»

«Καταπληκτικό, αγαπητέ Μογκαλλάνα, εκπληκτικό, αγαπητέ Μογκαλλάνα! Αφού πράγματι του Διδασκάλου και του μαθητή το νόημα με το νόημα και η φράση με τη φράση συμφωνούν, συμπίπτουν, δεν αντιφάσκουν, δηλαδή στο ύψιστο σημείο. Τώρα εγώ, αγαπητέ Μογκαλλάνα, αφού πλησίασα τον ασκητή Γκόταμα, τον ρώτησα για αυτό το θέμα. Και ο ασκητής Γκόταμα μου εξήγησε αυτό το θέμα με αυτούς τους όρους, με αυτές τις φράσεις, όπως ακριβώς ο αξιότιμος Μογκαλλάνα. Καταπληκτικό, αγαπητέ Μογκαλλάνα, εκπληκτικό, αγαπητέ Μογκαλλάνα! Αφού πράγματι του Διδασκάλου και του μαθητή το νόημα με το νόημα και η φράση με τη φράση συμφωνούν, συμπίπτουν, δεν αντιφάσκουν, δηλαδή στο ύψιστο σημείο.» Όγδοη.

9. Η ομιλία στην αίθουσα συζητήσεων

418. Τότε ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα είπε στον Ευλογημένο:

«Τις προηγούμενες μέρες, αγαπητέ Γκόταμα, πριν από λίγο καιρό, όταν πολλοί περιπλανώμενοι ασκητές, ασκητές και βραχμάνοι διαφόρων αιρέσεων είχαν συγκεντρωθεί στην αίθουσα συζητήσεων, εγέρθηκε αυτή η συζήτηση μεταξύ τους - 'Αυτός ο Πούρανα Κάσσαπα έχει μια Κοινότητα, έχει μια ομάδα, είναι δάσκαλος της ομάδας, είναι γνωστός, ένδοξος, ιδρυτής αίρεσης, θεωρείται αξιοσέβαστος από πολύ κόσμο. Κι αυτός δηλώνει τις επαναγεννήσεις των μαθητών που έχουν πεθάνει - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί, ο τάδε γεννήθηκε εκεί'. Και όποιος μαθητής του είναι ο ύψιστος άνθρωπος, ο υπέρτατος άνθρωπος, αυτός που έχει επιτύχει την υπέρτατη επίτευξη, και αυτόν τον μαθητή που έχει πεθάνει δηλώνει στις επαναγεννήσεις - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί, ο τάδε γεννήθηκε εκεί'.'

«Αυτός επίσης ο Μάκκχαλι Γκοσάλα... κ.λπ... αυτός επίσης ο Τζαϊν Νατάπουττα... κ.λπ... αυτός επίσης ο Σαντζάγια Μπελαττχαπούττα... κ.λπ... αυτός επίσης ο Πακούντα Κατσάνα... κ.λπ... αυτός επίσης ο Ατζίτα Κεσακάμπαλα έχει μια Κοινότητα, έχει μια ομάδα, είναι δάσκαλος της ομάδας, είναι γνωστός, ένδοξος, ιδρυτής αίρεσης, θεωρείται αξιοσέβαστος από πολύ κόσμο. Κι αυτός δηλώνει τις επαναγεννήσεις των μαθητών που έχουν πεθάνει - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί, ο τάδε γεννήθηκε εκεί'. Και όποιος μαθητής του είναι ο ύψιστος άνθρωπος, ο υπέρτατος άνθρωπος, αυτός που έχει επιτύχει την υπέρτατη επίτευξη, και αυτόν τον μαθητή που έχει πεθάνει δηλώνει στις επαναγεννήσεις - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί, ο τάδε γεννήθηκε εκεί'.'

«Αυτός επίσης ο ασκητής Γκόταμα έχει μια Κοινότητα, έχει μια ομάδα, είναι δάσκαλος της ομάδας, είναι γνωστός, ένδοξος, ιδρυτής αίρεσης, θεωρείται αξιοσέβαστος από πολύ κόσμο. Κι αυτός δηλώνει τις επαναγεννήσεις των μαθητών που έχουν πεθάνει - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί, ο τάδε γεννήθηκε εκεί'. Αλλά όποιος μαθητής του είναι ο ύψιστος άνθρωπος, ο υπέρτατος άνθρωπος, αυτός που έχει επιτύχει την υπέρτατη επίτευξη, αυτόν τον μαθητή που έχει πεθάνει δεν δηλώνει στις επαναγεννήσεις - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί, ο τάδε γεννήθηκε εκεί'. Αλλά όμως τον δηλώνει έτσι - 'έκοψε την επιθυμία, απέρριψε τους νοητικούς δεσμούς, μέσω της

πλήρους συνειδητοποίησης της αλαζονείας έθεσε τέλος στον πόνο'. Σε μένα, αγαπητέ Γκόταμα, υπήρξε αβεβαιότητα, υπήρξε σκεπτικιστική αμφιβολία - 'πώς άραγε πρέπει να γίνει άμεσα γνωστή η διδασκαλία του ασκητή Γκόταμα;»

«Αρκετό βέβαια για σένα, Βάτσα, να είσαι αβέβαιος, αρκετό να αμφιβάλλεις σκεπτικιστικά. Σε κατάσταση που πρέπει να αμφιβάλλεις, σε σένα εγέρθηκε σκεπτικιστική αμφιβολία. Διακηρύσσω, Βάτσα, την επαναγέννηση για αυτόν που έχει προσκόλληση, όχι για αυτόν που είναι χωρίς προσκόλληση. Όπως, Βάτσα, η φωτιά καίει με καύσιμο, όχι χωρίς καύσιμο· ακριβώς έτσι, Βάτσα, διακηρύσσω την επαναγέννηση για αυτόν που έχει προσκόλληση, όχι για αυτόν που είναι χωρίς προσκόλληση».

«Όταν, αγαπητέ Γκόταμα, η φλόγα παρασυρμένη από τον άνεμο πηγαίνει ακόμη και μακριά, σε ποια προσκόλληση θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα ότι ανήκει αυτή;» «Όταν, Βάτσα, η φλόγα παρασυρμένη από τον άνεμο πηγαίνει ακόμη και μακριά, αυτήν εγώ τη θεωρώ ότι έχει τον άνεμο ως προσκόλληση. Διότι ο άνεμος, Βάτσα, εκείνη τη στιγμή είναι η προσκόλλησή της». «Όταν όμως, αγαπητέ Γκόταμα, αφήνει αυτό το σώμα και το ον δεν έχει ακόμη αναγεννηθεί σε άλλο σώμα, σε ποια προσκόλληση θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα ότι ανήκει αυτό;» «Όταν, Βάτσα, αφήνει αυτό το σώμα και το ον δεν έχει ακόμη αναγεννηθεί σε άλλο σώμα, αυτό εγώ το ονομάζω ότι έχει την επιθυμία ως προσκόλληση. Διότι η επιθυμία, Βάτσα, εκείνη τη στιγμή είναι η προσκόλλησή του». Ένατη.

10. Η ομιλία για τον Άναντα

419. Τότε ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιοσημείων συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα είπε στον Ευλογημένο: «Τι λοιπόν, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχει εαυτός;» Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Ευλογημένος έμεινε σιωπηλός. «Τι όμως, αγαπητέ Γκόταμα, δεν υπάρχει εαυτός;» Για δεύτερη φορά ο Ευλογημένος έμεινε σιωπηλός. Τότε ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε.

Τότε ο σεβάσμιος Άναντα, λίγο μετά την αναχώρηση του περιπλανώμενου ασκητή Βατσαγκόττα, είπε στον Ευλογημένο: «Γιατί άραγε, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος δεν απάντησε στην ερώτηση του περιπλανώμενου ασκητή Βατσαγκόττα;» «Αν εγώ, Άναντα, ερωτηθείς από τον περιπλανώμενο ασκητή Βατσαγκόττα 'υπάρχει εαυτός;' απαντούσα 'υπάρχει εαυτός', αυτό, Άναντα, θα ήταν σύμφωνο με εκείνους τους ασκητές και βραχμάνους που είναι αιωνιστές. Αν εγώ, Άναντα, ερωτηθείς από τον περιπλανώμενο ασκητή Βατσαγκόττα 'δεν υπάρχει εαυτός;' απαντούσα 'δεν υπάρχει εαυτός', αυτό, Άναντα, θα ήταν σύμφωνο με εκείνους τους ασκητές και βραχμάνους που είναι μηδενιστές. Αν εγώ, Άναντα, ερωτηθείς από τον περιπλανώμενο ασκητή Βατσαγκόττα 'υπάρχει εαυτός;' απαντούσα 'υπάρχει εαυτός', θα ήταν άραγε αυτό, Άναντα, σύμφωνο με την έγερση της γνώσης - 'όλα τα φαινόμενα είναι μη-εαυτός';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Αν εγώ, Άναντα, ερωτηθείς από τον περιπλανώμενο ασκητή Βατσαγκόττα 'δεν υπάρχει εαυτός;' απαντούσα 'δεν υπάρχει εαυτός', για τον παραπλανημένο, Άναντα, περιπλανώμενο ασκητή Βατσαγκόττα θα ήταν για περισσότερη σύγχυση - 'είχα λοιπόν βέβαια πριν εαυτό, αυτός τώρα δεν υπάρχει'». Δέκατη.

11. Η ομιλία για τον Σαμπχίγια Κατσάνα

420. Κάποτε ο σεβάσμιος Σαμπχίγιο Κατσάνα διέμενε στη Νάτικα, στον δημόσιο ξενώνα από τούβλα. Τότε ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Σαμπχίγιο Κατσάνα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Σαμπχίγιο Κατσάνα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο περιπλανώμενος ασκητής Βατσαγκόττα είπε στον σεβάσμιο Σαμπχίγιο Κατσάνα: «Τι λοιπόν, αγαπητέ Κατσάνα, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, αγαπητέ Κατσάνα, ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«Τι λοιπόν, αγαπητέ Κατσάνα, ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'». «Τι όμως, αγαπητέ Κατσάνα, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;» «Και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'».

«'Τι λοιπόν, αγαπητέ Κατσάνα, ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς 'αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο' λες. 'Τι όμως, αγαπητέ Κατσάνα, ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς 'αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο' λες. 'Τι λοιπόν, αγαπητέ Κατσάνα, ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς 'αυτό έχει μείνει αδήλωτο, Βάτσα, από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο' λες. 'Τι όμως, αγαπητέ Κατσάνα, ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο;' - έτσι ερωτηθείς 'και αυτό, Βάτσα, έχει μείνει αδήλωτο από τον Ευλογημένο - ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' λες. Ποια άραγε, αγαπητέ Κατσάνα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία αυτό έχει μείνει αδήλωτο από τον ασκητή Γκόταμα;» «Αν, Βάτσα, η αιτία και η συνθήκη για την περιγραφή 'είναι υλικός' ή 'είναι άυλος' ή 'είναι αντιλαμβανόμενος' ή 'είναι μη-αντιλαμβανόμενος' ή 'είναι μήτε-αντιλαμβανόμενος-μήτε-μη-αντιλαμβανόμενος', αυτή η αιτία και αυτή η συνθήκη κατέπαυαν πλήρως, με κάθε τρόπο, χωρίς υπόλοιπο, με τι θα τον περιέγραφε κάποιος περιγράφοντάς τον 'είναι υλικός' ή 'είναι άυλος' ή 'είναι αντιλαμβανόμενος' ή 'είναι μη-αντιλαμβανόμενος' ή 'είναι μήτε-αντιλαμβανόμενος-μήτε-μη-αντιλαμβανόμενος';» «Πόσο καιρό είσαι αναχωρητής, αγαπητέ Κατσάνα;» «Όχι πολύ, φίλε, τρία χρόνια». «Για όποιον, φίλε, σε τόσο λίγο χρόνο τόσα πολλά θα ήταν πολλά, τι να πει κανείς για κάποιον τόσο προχωρημένο!» Ενδέκατη.

Η συλλογή για το αδήλωτο ολοκληρώθηκε.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Η γερόντισσα Κχέμα, ο Ανουράντα, ο Σαριπούττα και ο Κόττιχα·
Ο Μογκαλλάνα και ο Βάτσχα, η αίθουσα συζητήσεων και ο Άνανδα·
Ο Σαμπχίγιο είναι το ενδέκατο.

Το κεφάλαιο Σαλαγιατάνα, τέταρτο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Οι έξι αισθητήριες βάσεις, το αίσθημα, το γυναικείο φύλο, ο
Τζαμπουκχάντακα·

Ο Σαμάντακα, ο Μογκαλλάνα, ο Τσίττα, ο αρχηγός του χωριού, το
συνθηκοκρατημένο·

Το αδήλωτο - έτσι είναι δέκα.

Τέλος του κειμένου Πάλι της συλλογής του κεφαλαίου Σαλαγιατάνα.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών. 4. Το κεφάλαιο για τις έξι αισθητήριες βάσεις. 10. Οι συνδεδεμένες ομιλίες για το αδήλωτο έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org